

זה הדדן

زوهددنه ZO HADEREKH

גליון 6, 9 בפברואר 2011

שינוי המשטר ולא רק שינוי השליט

ההפגנות במצרים: סיכוי לתחילת סיום עידן העריצות והשעבוד לארה"ב.

מאמץ מיוחד משקיע ממשל אובאמה, כדי לרכז את תשומת הלב רק בנושא זכויות האזרח והדמוקרטיה, תוך התעלמות מכוונת מהשאלות הבסיסיות של העוני המשוע, המחיר הכבד של הפרטה והמדיניות הניאו-ליברלית, ריכוז העושר בידי מעטים, האבטלה ההמונית של צעירים, כולל אקדמאים.

המוני המפגינים בקהיר ובערים אחרות במצרים אכן דורשים את התפטרותו של מובארק, אך הם אינם מסתפקים בכך. "קבוצת ה-6 באפריל", שהייתה המנוע מאחורי ארגון ההפגנות הנוכחיות, קמה עוד באביב 2008. הנושא הראשון שהקבוצה עסקה בו היה – פעולת סולידריות עם פועלי הטקסטיל בעיר התעשייתית אלמחאלה אל קוברא, ששבתו כתביעה להעלאת שכר ושיפור תנאי העבודה. הם סייעו לפועלים לדווח לתקשורת על השביתה, וכן גייסו הגנה משפטית ותמיכה ציבורית בשובתים. בהמשך, הוסיפו חברי הקבוצה, הפועלת בפייסבוק, גם דרישות דמוקרטיות של הגנה על חופש הדיבור ומאבק בשחיתות.

בעקבות ההתקוממות בתוניסיה, שנתנה השראה לשוחרי הדמוקרטיה והצדק החברתי במצרים (וגם באלג'יריה, תימן, ירדן, סוריה), נוצרו תנאים שאיפשרו לצעירים, הפעילים בקבוצת ה-6 באפריל, ולכוחות אופוזיציה נוספים, לארגן מחאה המונית. ממשל אובאמה, שעוד בסוף ינואר העריך, כי שלטונו של מובארק יציב, נאלץ, כפי שתואר לעיל, להתאים את הטקטיקה שלו למצב החדש.

אשר לכוחות האופוזיציה, יש ביניהם כאלה, שכבר נכנסו לשיחות עם נציגי המשטר של מובארק. אחרים ממשיכים לתבוע בתוקף הן את התפטרות מובארק והן שינויים עמוקים בשיטת הממשל. כך, למשל, פרסמה המפלגה הקומוניסטית המצרית הודעה (1.2), בה היא קוראת לעריכת בחירות למועצה מחוקקת, שתגבש חוקה דמוקרטית חדשה, וכן להעמיד לדין את האחראים למותם של מאות ולפציעתם של אלפים מבין המפגינים.

המערכה ההרואית במצרים, שמנהלים שוחרי הדמוקרטיה והזכות לחיים בכבוד, עשויה להיות תחילת ההיחלצות של עמי האזור משלטון הדיקטטורים ומהשירות לארה"ב.

מאת תמר גוז'נסקי

המוני המפגינים (למעלה ממיליון, לפי הערכות), אשר שבו והתכנסו בכיכר אל-תחריר בקהיר ב-4 בפברואר, לא נענו לפנייה להפסיק את המחאה והמשיכו לתבוע את התפטרותו המיידית של הנשיא השנוא מובארק.

בעת כתיבת שורות אלה, מובארק טרם התפטר. אך בעצת יועציו האמריקאיים, הוא נקט צעד סמלי של פיטוריהם של כל חברי הוועדה המדינית של מפלגתו, המפלגה הלאומית-דמוקרטית, ושל מינוי יו"ר חדש לוועדה, הידוע בביקורת שמתח בעבר על מדיניות מובארק.

ממשל אובאמה ממלא תפקיד מפתח בניהול בפועל של המשבר הפוליטי במצרים. בשלב הראשון ציפה הממשל, כי מובארק, בן טיפוחיו ומי שנותן גיבוי מלא למדיניות האמריקאית במזרח-התיכון, כולל המלחמות בעירק ובאפגניסטן, יתגבר על האתגר שהציבו המפגינים באמצעות דיכוי משטרי אלים. כאשר התברר, כי מספר המוחים והמפגינים מגיע למיליונים, וכי ראשי הצבא אינם נותנים יד לדיכוי המשטרתי, עבר הממשל לתוכנית החלופית שלו: לארגן מראית עין של שינוי, כך שאישיות הממשיכה בעצם במדיניות מובארק תתפוס את מקומו. תוצאת השלב הזה – מינוי עומר סולימאן לסגן הנשיא.

משנוכח ממשל אובאמה, כי התרגיל הזה לא הפסיק את ההפגנות – הגיע השלב השלישי של גיוס ביריונים, שיצאו לרחובות לפרוע במתנגדי מובארק ובעיתונאים ולזרוע בהלה. לאחר שגם הביריונים לא הפסיקו את המחאה, בא השלב הרביעי – החלפת ראש הממשלה, החלפת ההנהגה של מפלגת מובארק, ודרישה פומבית של ממשל אובאמה – לכונן שלטון כלאיים: שיתוף פעולה בין הממשלה, שבה שולט עומר סולימאן, לבין נציגים של האופוזיציה. ובינתיים, לפי ואשינגטון, על מובארק להישאר, כדי להבטיח, שגם אם הוא יפרוש, המדיניות הפרו-אימפריאליסטית של מצרים תישמש. במילים אחרות: כאשר ממשל אובאמה ואישים אחרים (גם בישראל) אומרים שהם תומכים ב"שינוי", כוונתם לחלופי אישים, אך בשום אופן לא לשינוי מדיניות.

חד"ש הגישה רשימת מועמדיה לבחירות לוועידת המורים

סיעת חד"ש בהסתדרות המורים הגישה את רשימת מועמדיה לוועידה הל"ב ולוועדי הסניפים, וזאת לקראת הבחירות, שיתקיימו ב-5 באפריל 2011. הרשימה הוגשה בידי נביל סמור, יו"ר הסיעה בהסתדרות המורים, וגי'האד עקל, יו"ר סיעת חד"ש בהסתדרות הכללית.

הרשימה כוללת את שמותיהם של למעלה מ-300 מועמדים ערבים ויהודים מרחבי הארץ – מצפת בצפון ועד באר שבע בדרום. נמצאים בה מורות ומורים, מנהלים ובעלי תפקידים וגם גימלאים. הרשימה הורכבה תוך מתן ייצוג הולם לאזורים השונים.

במקומות הראשונים ברשימה: נביל סמור, המכהן כעת כיו"ר הסיעה; מופק חלאילה, ראש הסניף בחיפה; סעיד אבו ליל, ראש הסיעה בסניף נצרת; כמיליה שחאדה, חברת מזכירות חד"ש ופעילה בסניף נהריה; פדרו גולדפרב מקיבוץ ניר יצחק, חבר הסיעה בהסתדרות המורים, המייצג את סניף באר-שבע.

במקביל להגשת הרשימה לוועידה הארצית של הסתדרות המורים, הגישה חד"ש מועמדים לוועדי הסניף בעשרה סניפים: בחיפה, נצרת, נהריה, נתניה, חדרה, טבריה ובאר-שבע, וכן בשלושה סניפים, בהם הוגשה לראשונה רשימה מטעם חד"ש: לוד-רמלה, השרון וצפת.

מזכירות חד"ש בחרה בצוות, שינהל את מערכת הבחירות: ועדה כספית, מטה בחירות המורכב מראשי הסניפים, וועדת פרסום.

האתגר בבחירות הקרובות להסתדרות המורים הוא גדול, שכן זו הפעם הראשונה, שפעילי חד"ש השיגו את הסכמתם של 310 מורות ומורים להיות מועמדים ברשימת חד"ש לוועידה. אנו רואים בחותמים פעילים, המוכנים להתגייס להצלחת מערכת הבחירות.

מעוררים משלב הגשתן של רשימות המועמדים, אנו פונים לכל סניפי חד"ש ולכל פעיליה להתגייס למערכת ההצלחת חד"ש בבחירות להסתדרות המורים.

ניתן לבדוק את רשימת בעלי זכות בחירה לוועידה באתר של הסתדרות המורים: www.itu.org.il תחת הכותרת: בחירות. הרשימה ממוינת לפי מספרי תעודות הזהויות.

נביל סמור

סיעת חד"ש בהסתדרות המורים

לשכות בחירות

חיפה

רחוב אלחרירי 9

פניות טלפוניות 04-8605400-050 2042741

כתובת דוא"ל haddash@hotmail.com

תל-אביב

רחוב אחד העם 70, קומה ג',

טלפון 050-5200791

כתובת דוא"ל – info@hadash.org.il

גזענות בקרב תלמידים יהודים

ועדת החינוך של הכנסת דנה (1.2) בנושא תופעות הגזענות בקרב תלמידים יהודים, וזאת לפי הצעתו של ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש).

ח"כ ברכה הציג בפני הוועדה פנייה לשר החינוך של מאה מורים לאזרחות. בפנייה מתריעים המורים על תופעות, שהם נתקלים בהן בקרב תלמידים: מדד הגזענות עולה; תלמידים מצדיקים את הטבח בכפר קאסם; תלמידים מצדיקים את הדרת האחר והשונה, ועוד. המורים מצביעים על השפעתה על הנוער של אווירה ציבורית בלתי-סובלנית כלפי ערבים, שבאה לידי ביטוי במכתבי הרבנים והרבניות, בקריאות "מוות לערבים" ובאיסור השכרת דירות לערבים. הנוער קולט את האווירה, מתריעים המורים, ומאמץ אותה. לוועדה נמסר, כי שר החינוך גדעון סער אינו מיישם המלצות ועדה בנושא, שהקימה בשעתו שרת החינוך יולי תמיר.

למרות חשיבות הנושא, ועדת החינוך של הכנסת לא פרסמה מסקנות לגבי תופעות הגזענות בקרב תלמידים יהודים, בטענה, כי חסרים לה נתונים. וכך הסתפקה הוועדה באמירה הכללית וחסרת הכיסוי, לפיה "משרד החינוך פועל לחינוך לשוויון ולדמוקרטיה"...

מכתבים למערכת

בשולי פרשת גלנט

מיותר לציין, שאין לי עניין בשאלה, מי יהיה ראש המטה הכללי של הצבא הישראלי, ואני בטוח שחוסר העניין הזה נפוץ בין קוראי "זו הדרך". לנו אין ולא צריך להיות עניין במינויים כאלה או אחרים בזרועות הצבא ומוסדות הביטחון השונים, אלא בשינוי המדיניות, המנחה את הגופים הללו. אבל, בניגוד לנו, הממסד הישראלי ודעת הקהל הממוסדת בישראל מייחסים חשיבות רבה למינויים אלה. על רקע זה ראוי לשים לב לשטחיות ולחוסר הרצינות, אשר מתגלים בפרשה הנוכחית.

נראה לי, שאין צורך להטריח את הקוראים בפרטי הפרשה המבישה, אשר נטחנו עד דק. מה שאני מבקש להדגיש הם השטחיות וחוסר הרצינות, שבה התנהל התהליך כולו, החל בבחינת המינוי המוצע ובמידע הרלוונטי במוסדות המופקדים על כך (קרי: ועדת טירקל ומליאת הממשלה), וכלה בנסיגה פתאומית מן המינוי הרבה אחרי שהביעיתיות שלו נחשפה לעיני כל.

שיאה של הסאגה (ברגע כתיבת שורות אלה) היה בהודעה נמחרת של שר הביטחון וראש הממשלה על כוונה למנות ממלא מקום לראש המטה הכללי, מבלי לבדוק אם הדבר אפשרי בכלל מבחינה משפטית, ומה הנוהל שיש לנקוט במצב כזה. העניין הוא, שהחלטות, אשר נחוות במעגלי הממסד כחשובות ביותר, מתקבלות "בשליפה מן המותן" וללא כל עבודת הכנה, שלא לדבר על חקירה מעמיקה.

למותר לציין, שהתנהלות דומה נחשפה בדרך קבלת ההחלטות בנושאים חשובים באמת, כגון העצירה הנפשעת של המשט לעזה והפתיחה במלחמת לבנון השנייה. אולם בנושאים החשובים באמת, מאפילה המדיניות השגויה והקהות המוסרית הנלוות אליה על השטחיות וחוסר הרצינות בתהליך קבלת ההחלטות. מקרה גלנט מאפשר למקד את המטב בנושאים פרוצדוראליים, שגם הם מהווים סיבה לדאגה עמוקה.

עודד גולדרייך, תל-אביב

נחוצה אסטרטגיה פלסטינית חדשה

ריאיון מיוחד ל"זו הדרך" עם חנא עמירה, חבר הוועד הפועל של אש"ף וחבר הלשכה הפוליטית של מפלגת העם הפלסטיני.

ומה למדתם מהמסמכים עצמם?

שר החוץ של ישראל, אביגדור ליברמן, הגיב למסמכים שפורסמו ב"אל ג'זירה" בהכרזה, כי הם מאמתים את הנחתו, לפיה הצד הפלסטיני אינו רוצה בשלום, וכי הפתרון הוא בהתקדמות למדינה פלסטינית בגבולות זמניים. לכן המסקנה החשובה הראשונה מהמסמכים היא, שהמסד הישראלי כלל אינו מתכוון להיענות לדרישות הפלסטיניות במשא-ומתן דו-צדדי. המסקנה השנייה היא, שממשל ארצות-הברית אינו עוסק בתיווך בין הצדדים. הוא אינו מתווך, אלא נוקט עמדה ברורה של תמיכה בדרישות ממשלת ישראל.

מסקנה נוספת היא, כי קיים צורך, שכל המידע הקשור במו"מ יהיה חשוף בפני העם הפלסטיני. מוטל על ההנהגה הפלסטינית לקיים את השקיפות הזאת, וזאת לפני שאחרים יכפו אותה עלינו.

ומה לגבי המשא-ומתן העתידי?

המו"מ העתידי עם ישראל צריך להתנהל תוך מעורבות בינלאומית פעילה. על מדינות העולם ללחוץ על ישראל לאמץ את החלטות האו"ם הנוגעות בדבר כבסיס למשא-ומתן. במילים אחרות, נחוצה רפורמה מלאה בצורת ניהולו של המו"מ. במקביל נחוצה אסטרטגיה פלסטינית חדשה לגבי תהליך השלום, ולאסטרטגיה זו יש להתאים את כל מערכת המשא-ומתן המדיני.

קפריסין, פרו וסורינאם הכירו במדינה פלסטינית בקווי 1967

דמיטריס קריסטופיאס, נשיא קפריסין ואיש הנהגת המפלגה הקומוניסטית, הודיע לעמיתו הפלסטיני מחמוד עבאס (אבו-מאזן) באופן רשמי, כי קפריסין מכירה במדינה פלסטינית בגבולות ה-4 ביוני 1967.

הודעת פרו על הכרתה במדינה פלסטינית חופשית וריבונית נמסרה על-ידי שר החוץ, חוסה אנטוניו גרסיה בלאונדה.

דזי בוטרוזה, נשיא סורינאם, הודיע על ההכרה במדינה הפלסטינית העצמאית במכתב ששלח ליו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס באמצעות שגריר פלסטין בברזיל (סורינאם גובלת בברזיל). מכתב דומה שיגר הנשיא בוטרוזה למזכ"ל האו"ם, באן-קי-מון.

פרו וסורינאם הצטרפו לשש מדינות אחרות בדרום אמריקה, שכבר הכירו בפלסטין בגבולות ה-4 ביוני 1967: ברזיל, ארגנטינה, בוליביה, אקוודור, צ'ילה וגיאנה.

מעוניין/נת לקבל הביתה את "זו הדרך"?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

המשלוח ללא תשלום.

תרומות לפקודת מק"מ, ת"ד 26205, ת"א 61261,

יתקבלו בברכה.

מהי עמדת מפלגת העם הפלסטיני ביחס להתקוממות במצרים?

אנו תומכים בתביעות לדמוקרטיה של התנועה העממית במצרים, הנמצאת בשלב קריטי במאבקה. אנו מאחלים לעם המצרי, ששייג את מטרותיו – דמוקרטיה רחבה יותר ומידה של צדק חברתי. זו זכותם של האזרחים המצרים לבחור את מנהיגיהם באופן חופשי, לשנות את החוקה ולהוציא ממנה סעיפים שאינם דמוקרטיים. אנו מקווים מאוד, שהמערכה העממית הנוכחית תסלול את הדרך לשלב חדש בהיסטוריה של מצרים.

כיצד משפיעה ההתקוממות במצרים על האזור, על העולם?

תוצאות ההתמודדות במצרים ישפיעו מאוד על ההתפתחות במזרח-התיכון וגם בעולם. מצרים היא המדינה הערבית הגדולה ביותר, ומדיניותה משפיעה על יותר מדינות האזור.

מהתגובות של נתניהו ניתן להסיק, כי ממשלת ישראל חוששת, כי השינוי במצרים יחייב אותה לשינויים בעמדותיה. לכן פועל נתניהו לגיוס מעצמות המערב, כדי להכתיב את תוצאות המערכה, כך שתתאים למדיניותו, וכדי שכל משטר שיקום במצרים יכבד את הסכמי קמפ דייוויד. אשר לעם הפלסטיני, הוא ייצא נשכר מעמדות זהירות יותר, שתנקוט מצרים ביחס לישראל ולמדיניותה הרשמית.

מה עמדת הרשות הפלסטינית בנושא זה?

העמדה הרשמית של הרשות הפלסטינית היא – אי-התערבות בעניינים הפנימיים של מצרים ושל כל מדינה אחרת. כתנועה לשחרור לאומי שטרם השיגה עצמאות, אש"ף זקוק לתמיכתם של העמים הערביים. לכן אני סבור שהעמדה של אי-התערבות היא נכונה.

בריאיון ל"אל אתיחד" (25.1) התייחסת להדלפות של "אל ג'זירה"...

כאשר תחנת "אל ג'זירה" ארגנה את המסע הרעשני של פרסום המסמכים, חשדנו שההדלפה הגיעה ממשרדו של ראש ממשלת ישראל. אך התברר, כי המקור הוא פקיד בצוות המו"מ, אשר מכר את המסמכים. לכן דרשנו להקים ועדה עצמאית, עליה יוטל לבדוק את המסמכים ולקבוע, אם הם אכן מסמכים של המשא-ומתן. בינתיים בדקו את העניין שני אנשים, ואחד מהם המליץ לנקוט צעדים נגד המדליף.

נשארנו בדעתנו, כי חשיפת המסמכים לא נועדה לסייע למשא-ומתן עם ישראל, שכן כרגע לא מתנהל כלל מו"מ. לעומת זאת, ממשיכה להתנהל פעילות פלסטינית אינטנסיבית במישור הבינלאומי במטרה להעלות נושאים חשובים, ובכללם ההתנחלויות, על סדר יומה של מועצת הביטחון. הדלפת המסמכים נועדה להפעיל לחץ נוסף על הצד הפלסטיני. הרי אם הנושאים והנותנים מהצד הפלסטיני אכן הסכימו לווייתורים, כפי שטוענת "אל ג'זירה", מדוע לא נחתם אז הסכם?

"לאחר בן עלי, עלינו לסלק את כל תומכיו"

ריאיון עם חמא חממי, מנהיג המפלגה הקומוניסטית של העובדים בתוניסיה.

מאת מטילד אל בכרי

חמא חממי, האם ממשלת המעבר היא לא יותר מהמשכו של השלטון הקודם?

הממשלה של היום אינה הממשלה של ימי בן עלי האחרונים. אך כאשר אנו בודקים מי ומי בשלטון החדש, ניתן ללמוד, כי בתפקידים המרכזיים מכהנים אותם אישים שנמנו עם הנאמנים ביותר לבן עלי.

קיימת סכנה, שהשלטון ישחק את התנועה העממית, למרות שהוא כבר נקט כמה צעדים, כגון שחרור האסירים הפוליטיים, ביטול הצנזורה והתחייבות לעריכת בחירות חדרות תוך שישה חודשים.

צעדים אלה אינם מספיקים, יש להקים ועדה ציבורית, שתחקור את מעשיו של בן עלי ובעיקר מעשי השחיתות, שנעשו בשנות שלטונו הארוכות. התוניסאים ברובם דורשים לבטל את החוקה הישנה ולחוקק חוקה דמוקרטית אמיתית, בה יובטחו חירויות האזרח והצדק החברתי.

לדעתך, הממשלה הנוכחית אינה אלטרנטיבה דמוקרטית אמיתית?

כמובן שלא. אין לשכוח שכל חבריה היו חברים בולטים במפלגתו של בן עלי. מדאיג ביותר שהממשלה ה'דמוקרטית' החדשה אינה מוכנה לפרק את המשטרה הפוליטית ואת שירותי הביטחון של בן עלי, הידועים לשמצה.

במילים אחרות: ההמונים לא חוללו כל שינוי בחודש האחרון?

אני לא אמרתי זאת. ההמונים הצליחו להתקדם בדרך להבטחת המרחב הדמוקרטי. במספר ערים ועיירות, הוועדים העממיים, שהוקמו עם תחילת ההפגנות ההמוניות, הפכו שלטון מקומי. הוועדים העממיים, שהוקמו כדי להגן על השכונות מפני המשטרה וסוכניו של בן עלי, ממשיכים לפעול ועומדים על המשמר. חשוב לזכור, שאת המהפכה חולל העם בהתבססו על כוחותיו בלבד – ללא סיוע מהחוץ.

אנשים רבים, שפגשתי ברחובות תוניס, אמרו לנו: "השגנו את החירות בכוחות עצמנו, תוך תשלום כבד בקורבנות מבני עמנו"...

...וזה נכון. האנשים איבדו את הפחד. הם מוכנים להפגין ולדרוש את זכויותיהם. העם התוניסאי לחוץ – הוא רוצה להשיג את הדרישות, שלא קיבלו מענה במשך עשרות שנים. העם דורש מענה מידי לתביעותיו.

עיתונאים בשירות העם

עם חמא חממי נפגשתי מול בניין רשות השידור של תוניסיה, בעת שהשתתף בהפגנה של עיתונאי הרדיו, שמחו נגד המנהלים החדשים, אשר מונו בידי ממשלת המעבר.

אחד העיתונאים סיפר: "פיטרו את כל המנהלים שהיו עושי דברו של הרודן בן עלי. אבל במקומם הביאו מנהלים של תחנות הרדיו האזוריות... שאף הם שירתו נאמנה את הרודן. בסופו של חשבון, מדובר בשינוי קל, שמטרתו להמשיך ולמנוע את חופש הביטוי".

בירור שערכו ועדי עיתונאים והעובדים ברדיו העלה, כי המינויים נערכו בידי המנהל החדש, בהתייעצות עם אנשי הממשלה החדשה – שרובם שירתו את המשטר הקודם. אחד העיתונאים בהפגנה הפטיר: "אנו באמצע הדרך. נעשה צעד גדול באמצעות המהפכה, שסילקה את בן עלי מן השלטון. אבל אסור לנו לעצור כעת. אם נעצור, נחזיר את הגלגל אחורנית... יש חילוקי דעות גדולים בקרב האזרחים לגבי עתידה של ממשלת המעבר, אבל קיימת הסכמה מוחלטת, שאין לשוב לימיו החשוכים של משטר בן עלי".

הרצון להמשיך בתנופת השינוי בא לידי ביטוי גם בשביתות ובהפגנות, הנערכות מדי יום. בשבועיים האחרונים שבתו המורים, עובדי חברת הרכבות, עובדי התחבורה ועובדי נמל התעופה הבינלאומי.

"אנו כבר לא חוששים לשוחח על פוליטיקה ולהפגין את חוסר שביעות הרצון שלנו. אבל יש לסלק את כל סממני וסמלי השלטון הקודם. הוא לימד אותנו, שעקרונות העבודה העיתונאית הם השקר, הדו-פרצופיות והשחיתות. אנו כעת מנסים להפוך עיתונאים מקצועיים בשירות האינטרסים של העם. הגיעה העת לחירות, ואנו אלה הצריכים לחולל את השינויים המתבקשים" - אמר עיתונאי-מפגין אחר.

("סולידר", שבועון קומוניסטי בלגי)

מה רוצה השמאל התוניסאי?

חזית ה-14 בפברואר של השמאל התוניסאי קיימה ב-2.2 מסיבת עיתונאים ב"אל תיאטרו", תיאטרון במרכז תוניס, בהשתתפות נציגי עשרה ארגוני השמאל, שהקימו את החזית, לקריאתה של המפלגה הקומוניסטית של העובדים. שליח השבועון "סולידר", רפיק רסאע השתתף בה.

דוברי החזית מסרו, שהחזית הוקמה כמערך פוליטי, כדי להגשים עד תום את מטרות המהפכה התוניסאית. בייחוד, כדי להגשים את שאיפות החירות והשבת הכבוד הלאומי ועל מנת להדוף את הכוחות האנטי-מהפכניים הפנימיים והחיצוניים. עוד חשפו נציגי הארגונים את המאמצים שעושה ממשלת המעבר, כדי "לשבור את אחדות העם על ידי שימוש במיליציות חמושות של סוכני המשטר הקודם. במישור הפוליטי היא עושה שימוש ב'סכנה האיסלאמית', כדי לפלג ולשלוט". לפי ממצאי החזית, אנשי שירותי הביטחון של המשטר הקודם עדיין פעילים ומנסים ליצור כאוס ולהשליט אווירת טרור, כדי למנוע כל התקדמות של המהפכה.

החזית שבה ודרשה את פיזורם של שירותי הביטחון והמשטרה – "שני המנגנונים ששירתו היטב את משטרו של בן עלי ואת אנשי שלטונו". עוד נמסר, כי עובדים במגזרים הציבורי והפרטי החלו לנקוט בצעדים מעשיים, כדי לסלק את נציגי השלטון הקודם. החזית דורשת לפזר את הממשלה חדשה – שהיא רואה בה "ממשלת המשך", המוסיפה לשרת את האינטרסים של בעלי ההון ושל האימפריאליזם האמריקאי והצרפתי. עוד הדגישו דוברי החזית, שהם-הם האופוזיציה האמיתית, וכי כוחות פוליטיים נוספים מוזמנים להצטרף לשורותיה.

כדי שהמוחלשים לא ירימו ראש

"החצר האחורית" של החברה הישראלית במבט ביקורתי.

מאת דן יהב

חנה כץ וארז צפדיה (עורכים), מדינה מפקירה מדינה משגיחה, ת"א, רסלינג, 2010, 390 ע'.

עוסק בשיח המדיניות כמקור לגיטימציה ליישום הטכנולוגיות הנקוטות (שיח מגדרי). והשער הרביעי מטפל בכמה אוכלוסיות מודרות: חולי הנפש, הקשישים, העובדים הזרים, חסרי הבית ועוד.

הטענה המסכמת של העורכים חריפה ביותר: "כולנו החצר האחורית של ישראל". הם מתריעים, כי בשתיקתם ובאדישותם, נותנים האזרחים בישראל את ידם למדיניות ההפקרה-השגחה.

בין אזרחות להדרה

יאיר בוימל מנתח במאמרו את תהליך ההפקרה-השגחה כלפי האוכלוסייה הערבית בישראל. אוכלוסייה זו מודרת מכל "הטוב המשותף" וממעגלי החברה הישראלית. יחד עם זאת, היא מוכללת דה יורה במסגרת האזרחית הפורמלית הישראלית. בוימל מביא נתונים ממחקר של חנא סוייד ורג'א חורי על המצב הכלכלי-חברתי של המיעוט הערבי בישראל, שפרסם בינואר 2007 המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי. לפי המדדים של האו"ם, הכוללים את רמת החינוך, מצב הבריאות והתוצר הלאומי הגולמי לנפש, המיעוט הערבי נמצא במקום ה-66 מתוך 177 מדינות, בעוד שאוכלוסיית ישראל בכללותה נמצאה במקום ה-22. 90% מאזרחי ישראל הערבים חיים בישובים עניים, המדורגים בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשלושת האשכולות הנמוכים בקרב הרשויות המקומיות, זאת לעומת 7% בלבד מקרב האזרחים היהודיים החיים ביישובים עניים.

בצד ההפקרה של האוכלוסייה הערבית, שתוארה לעיל, הפעילה המדינה מערכות דיכוי כלפיה. מערכות אלה הגיעו לשיא בדיכוי האלים של המחאה במסגרת אירועי אוקטובר 2000.

בחודשים האחרונים ממומשת מדיניות זו בהריסות החוזרות ונשנות של הכפר הבדווי הלא-מוכר אל עראקיב. יעלה לבנת-רענן, במאמרה: "שלטון קולוניאלי על אזרחים", מנתחת את מצבם של תושבי הכפרים הבדווים הבלתי-מוכרים. תושבים אלה שייכים לקבוצת ה'בלתי ראויים'. הם אינם נתפסים כאזרחים ומוצגים תדיר בניגוד מושלם ל"ראויים" - חברי קיבוצים ומושבים ובעלי חוות בודדים. אוכלוסייה זו מונה כ-86 אלף נפש חיה ב-45 כפרים שלא זכו להכרה, ולכן לא הוכנו עבורם תוכניות מתאר כלשהן. מסיבה זו אין הם יכולים להשיג היתרי-בנייה וכל המבנים שלהם נחשבים "בלתי חוקיים".

22 החוקרים בתחומי הגיאוגרפיה, סוציולוגיה, מדעי-המדינה, מנהל ומדיניות ציבורית, משפטים, עבודה סוציאלית, פוליטיקה וממשל, מציגים בספר נקודת ראות ביקורתית חשובה על המפה החברתית של ישראל.

המאמרים בקובץ מנתחים את מצבן של הקבוצות המוחלשות בחברה הישראלית, שהן אלה שגם מופקרות וגם מושגחות, לרבות מבקשי-מקלט אפריקאים, חולי-נפש, קשישים, חד-הוריות, מובטלים. הם מספקים מידע ביקורתי חשוב לגבי הטכניקות שנוקטת המדינה בהפקרתם, בהדרתם ובהשגחה עליהם, כדי "שלא ירימו ראש".

הספרות האקדמית העוסקת במדיניות חברתית בישראל דלה יחסית. מכאן חשיבותם הרבה של המאמרים בקובץ שערכו חנה כץ וארז צפדיה. המאמרים מטפלים בהפקרת אוכלוסיות נחשלות ומוחלשות מחד גיסא, ובהשגחה האינטנסיבית על הדרתם וקיפוחם מאידך גיסא.

לכאורה, הפקרה סותרת השגחה. אך החוקרים והעורכים מבהירים, ששני תהליכים אלה יכולים לדור בכפיפה אחת ואינם מיתרים זה את זה. (בנושא זה: יהודה שנהב, פתח דבר, "תיאוריה וביקורת" מס' 30, 2007).

התקופה הנחקרת בקובץ - השנים 1985-2008, תחילתה באימוץ הדגם הניאו-ליברלי (הסכם "ייצוב המשק" 1985) וסופה - במשבר הגדול, שפקד את הדגם הזה.

שנות השמונים של המאה שעברה היו שנות המהפך מהדגם של מדיניות רווחה, כלומר, מתפיסת המדינה כארגון האחראי לאספקת שירותי-רווחה לאזרחים, לדגם השיווי, שבו המדינה מתנערת מאחריותה זו ומותירה את האזרח לגורלו וכנזקק לסיועם של ארגונים ועמותות. וזו המדינה המפקירה את אזרחיה. המדינה מחזקת את מדיניות ההפקרה באמצעות הפרטה של חברות ושירותים ממשלתיים לידי הטייקונים, אילי ההון.

"המדינה המשגיחה" היא מכלול מנגנוני הדיכוי שמפעילה המדינה כלפי קבוצות לאומיות ואתניות שונות וקבוצות חברתיות חלשות אחרות.

מרבית המאמרים בקובץ מוקדשים לבחינת הקשרים בין ריבוד חברתי, בינוי אומה וניאו-ליברליזם, ולהשלכותיהם על הסולידריות החברתית.

כלכלת שוק ורמיסת זכויות

רמיסת חופש הפרט ורמיסת הדמוקרטיה מתבצעת בידי תאגידים דורסניים, העושים את העובדים באמצעות חיסול העבודה המאורגנת והמעבר להעסקה באמצעות חוזים אישיים. מול התהליכים הגורמים להתפרקות חברתית, מפעילה המדינה "כוחות משגיחים", כדי להמשיך ולתת גיבוי לכלכלת השוק הפראית. המדינה מגבירה את הפיקוח על החברה, על מנת שאזרחיה לא יכריזו מרי נגד השלטון.

הרבדים האתניים המוחלשים הם אלה החווים בעיקר את ההיבט הדכאני של ההשגחה המדינתית, רבדים אלה כוללים ערבים, בדווים, אתיופיים, עולים חדשים, ועוד.

בספר ארבעה שערים, וכל שער מציג פן ייחודי של יחסי "הפקרה-השגחה" ביחס כלפי קבוצות מוחלשות. השער הראשון מפענח את מרכיבי מדיניות ההפקרה וההשגחה וכך את הסוציולוגיה החדשה של הריבוד החברתי באוכלוסייה הישראלית. השער השני דן בטכנולוגיות השלטוניות המבססות את תהליכי ההפקרה-השגחה, בעיקר בהימנעות מטיפול רציני בפערים החברתיים-כלכליים. השער השלישי

העובדים ברכבת נאבקים בהפרטה

נחתם ההסכם הקיבוצי לסגל הזוטר באוניברסיטה הפתוחה

לאחר שנתיים של מאבק, נחתם ההסכם הקיבוצי של הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטה הפתוחה. בתום משא ומתן, חתמו הצדדים בשבוע שעבר על הסכם שכר קיבוצי ל-1,300 מנחים ורכזי הוראה. ההסכם, שתוקפו עד 2014, מבטיח לסגל הזוטר תוספת שכר בגובה של 24% בממוצע, רצף העסקה בן 12 חודשים ותנאים משופרים.

חברי הסגל הזוטר באוניברסיטה הפתוחה, בהם רכזי הוראה ומנחים, התארגנו לפני כשנתיים במסגרת ארגון "כוח לעובדים". במשך תקופה ארוכה הם ניהלו מערכה נגד הנהלת האוניברסיטה, במטרה להגיע להסכמה על הסכם שכר קיבוצי, בדומה למצב הקיים באוניברסיטאות אחרות. ההסתדרות, שאינה מייצגת סגל זוטר באוניברסיטאות האחרות, ניסתה לטעון לייצוג המנחים. אבל בניגוד לתוצאה בהתארגנויות העובדים במפעלי אקרשטיין ובקבוצת ש.ל.ה. רפואה משלימה - הכריע בית הדין הארצי לעבודה, כי "כוח לעובדים" הוא הארגון היציג. בכך הוא נתן חותמת סופית להסכם הסגל הזוטר באוניברסיטה הפתוחה.

הסכם השכר של הסגל הזוטר הוא הסכם השכר הקיבוצי המשמעותי ביותר שהשיג "כוח לעובדים" מאז הקמתו.

ההסתדרות הכללית אישרה סכסוך עבודה ברכבת ישראל, כדי שניתן יהיה לקיים שביתה ברכבת החל ב-15 בפברואר. הסיבה להכרזת סכסוך העבודה - כוונתה של הנהלת הרכבת להקים חברת בת מופרטת להובלת מטענים, וזאת כצעד ראשון לקראת הפרטה של החברה.

בהודעה שפרסם ועד העובדים, בראשות גילה אדרי, נכתב, שסכסוך העבודה הוכרז בעקבות "פעילות ההנהלה מאחורי גבם של העובדים ותוך התעלמות מוחלטת מהם להקמת חברה בת למטענים. זאת, אחרי שהנהלת הרכבת כבר העבירה לגורמים חיצוניים תחומי פעילות נוספים של רכבת ישראל, כמו יחידת המחשוב".

זה סכסוך העבודה השני ברכבת, שאושר לאחרונה. הסכסוך הראשון הוכרז נגד הניסיון לבצע הפרטה באמצעות מיקור חוץ של תחזוקת הרכבות.

הנהלת מפעלי ים המלח מנסה לשבור את השביתה

"הנהלת מפעלי ים המלח פוגעת בחופש ההתארגנות" - כך האשימו בשבוע שעבר עובדי המפעלים מקבוצת כ"ל המופרטת, שבבעלות האחים עופר. מסתבר, כי הנהלת החברה מנסה להכניס עובדי קבלן לעבודה במקום העובדים הקבועים, השובתים מזה חודש.

העובדים פנו לבית הדין האזורי לעבודה בבאר-שבע בבקשה שיוציא צווים, אשר ימנעו מהנהלה להעסיק עובדי קבלן בתקופת השביתה.

העובדים במפעלי ים המלח שובתים, במקביל להתנהלות משא-ומתן עם הנהלה, לאחר שזו דורשת לפגוע בכוחו של ועד העובדים ולבצע שינויים ארגוניים ללא הסכמת הוועד.

בסנפרוסט דורשים הסכם קיבוצי

עובדי חברת סנפרוסט במגדל העמק התארגנו בהסתדרות. עם התארגנותם, קראה ההסתדרות להנהלה לפתוח במשא ומתן עימה להסדרת תנאי העסקתם וביטחונם התעסוקתי.

לאחר ההתאגדות, הופעלו על העובדים לחצים מצד הנהלה. אך בהמשך הודיע מנכ"ל המפעל, **אלי בן לולו**, כי הוא מכיר בהתארגנות בהסתדרות וינהל מו"מ עם.

בילי אלמוז, יו"ר ועד העובדים, אמר בתגובה: "כל מה שאנו רוצים הם תנאי העסקה ראויים ומערכת יחסי עבודה תקינה. אני קורא להנהלה לשבת איתנו למו"מ להסדרת תנאי העסקתו וביטחוננו התעסוקתי במסגרת הסכם עבודה".

פוטר כי הקימו ועד עובדים

הנהלת המפעל כרומאלוי ישראל (קרית-גת), פיטרה חמישה עובדים בתואנה של "קיצוצים במפעל". אך שלושה מהחמישה נבחרו לאחרונה לוועד העובדים, וזו העילה המרכזית לפיטורים. לאחר שההסתדרות עתרה לבית הדין לעבודה בבאר-שבע בדרישה למנוע את פיטורי העובדים, החליטה הנהלה למשוך את מכתבי הפיטורים.

מק"י - מחוז ת"א-יפו

ביום א', 13 בפברואר, בשעה 19.30
באולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א
דיון פתוח

לקחי ההתקוממות העממית

במצרים ובתוניסיה

המרצה: **עיסאם מחול**, חבר הלשכה הפוליטית

מק"י - סניף רמלה

במועדון, רחוב שמשון הגיבור 15
קורס לימודי פתוח 2011

סכנת הפאשיזם והמאבק נגדה

ביום ד', 9 בפברואר, בשעה 19.30,
דמוקרטיה בורגנית ופאשיזם - **תמר גוז'נסקי**

חד"ש - ת"א

ביום ג', 22 בפברואר, בשעה 19.30,
באולם הגדה השמאלית, אחד העם 70,

חד"ש במאבק על הדמוקרטיה

כנס פעילים בהשתתפות ח"כ **דב חנין**
הכנס פתוח לכל פעילי חד"ש ותומכיה